

Motion till riksdagen
2005/06:Ub315

av Tina Acketoft m.fl. (fp)

Jämställdhet i utbildningssystemet

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	1
Förslag till riksdagsbeslut	2
Motivering.....	2
Jämställdhetsplaner i förskolan	2
Möjligheter till flick- och pojkgrupper.....	3
Förbättra sex- och samlevnadsundervisningen.....	3
Sexuella trakasserier i skolan	4
Utbildning för att stärka tjejers självförtroende.....	4
Genusperspektiv i förskole- och lärarutbildningarna	5

Fel! Okänt namn på

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om jämställdhetsplaner i förskolan och om fler genuspedagoger i kommunerna.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjlighet att arbeta med flick- och pojkgrupper.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förbättrad sex- och samlevnadsutbildning.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder mot sexuella trakasserier i skolan.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjligheter med självförsvarsutbildningar för tjejer.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om obligatoriskt genusperspektiv i lärarutbildningarna.

Motivering

Få saker i livet påverkar oss som den utbildning vi får. Kunskapen bär vi med oss hela livet. Den utbildning som samhället ger oss och hur vi bemöts under vår utbildningstid formar oss därför i väldigt hög utsträckning.

Jämställdhetsplaner i förskolan

Ett aktivt jämställdhetsarbete måste påbörjas redan i förskolan. I dag visar forskningen att flickor och pojkar i förskolan behandlas olika, trots årtal av diskussioner kring vikten av jämställdhet inom förskola och skola. Personalen förväntar sig olika saker av flickor och pojkar, vilket också färgar deras arbete med barnen.

Forskningen bekräftas av uppmärksammade praktiska studier på förskolorna. Genom att undersöka synen på pojkar och flickor har man visat att förskolorna omedvetet arbetar utifrån ett traditionellt synsätt och därmed även konserverar en traditionell syn på pojkar och flickor. Pojkar beskrivs som busiga, olydiga och självständiga. Flickor beskrivs som snälla, söta och beroende av vuxenvärlden. Flickorna får också ofta ta platsen som hjälpfröknar, på bekostnad av möjlighet till egen utveckling.

Insikten och kunskapen att vårt kön inte bara kan vara något vi föds till utan även är något vi fostras till är oerhört central om vi ska kunna erbjuda flickor och pojkar samma möjligheter till utveckling. Jämställdhetsarbetet måste därför prioriteras så att det ses som lika grundläggande och viktigt som annat demokratiarbete i vårt samhälle. Därför tror vi på obligatoriska jämställdhetsplaner i alla förskolor. Med obligatoriska jämställdhetsplaner skulle varje förskola analysera hur undervisningen och leken på förskolan fungerar

och hur flickor och pojkar bemöts. Det som behöver åtgärdas för att leva upp till läroplanen skulle då synliggöras.

Sedan ett par år tillbaka finns det möjligheter för kommuner att utbilda förskollärare i genuspedagogik. Vi anser att det är väldigt viktigt att kommunerna tar vara på denna möjlighet så att fler förskolelärare utbildas.

Möjligheter till flick- och pojkgrupper

Jämställdhetsarbetet måste sedan fortsätta in i skolan. Ett jämställdhetsperspektiv måste genomsyra allt arbete i skolan, relationen mellan elever och lärare, skolans ledning, i styrdokument samt i lärarutbildningen om skolan ska kunna leva upp till sina jämställdhetsmål.

Pedagogiken måste anpassas så att såväl flickor som pojkar kan intressera sig, aktivt ta del av undervisningen och utveckla de sidor av sig själva som behöver utvecklas. Det kan innebära att skolan arbetar med tillfälligt enkönade undervisningsgrupper för att skapa bästa möjliga förutsättningar för individuell utveckling hos flickor såväl som pojkar.

Uppdelningen av barnen och ungdomarna i olika grupper är inget självändamål utan en metod för att träna upp de egenskaper som de behöver för ett jämställt resultat. För flickor kan det handla om övningar där man lär sig att ta plats eller vågar mer. För pojkarna kan det handla om övningar där man får träna samarbete och verbala övningar för att lära sig samtala och föra en dialog.

Målet med könssegrerade grupper i förskola och skola är att erbjuda en miljö där pojkar och flickor kan bredda sina erfarenheter utan att hämmas av traditionella könsmonster och som bidrar till att ge pojkarna och flickorna individuell trygghet och utveckling. Att dela grupperna eller klasserna efter kön förutsätter att lärarna har en djup förståelse och kunskap om målet och om pojkars och flickors olika förutsättningar och villkor.

Förbättra sex- och samlevnadsundervisningen

Sex- och samlevnadsundervisningen bör också få en större betydelse i skolan. En bra sexualundervisning kan bidra till att ungdomar känner sig säkrare i sin identitet och kan motverka de många gånger utmanande och destruktiva krafter som i dag finns kring vår sexualitet i samhället. Tyvärr är undervisningen i dag många gånger bristfällig. Vi anser därför att det är viktigt att införa målformuleringar i examensordningen för lärarutbildningarna om att läraren efter fullgjord utbildning ska ha en grundläggande insikt om hur frågor kring identitet, sexualitet, samlevnad och relationer avspeglas i skolans vardag. Läro- och kursplanerna för skolan bör också förtydligas så att de tydligt nämner sex- och samlevnadsfrågor, inklusive undervisning om homo-, bi- och heterosexualitet samt könsidentitetsfrågor som en del av undervisningen.

Vikten av en bra sex- och samlevnadsundervisning för ungdomar gör att det är centralt att lärarutbildningarna förändras.

Fel! Okänt namn på

Sexuella trakasserier i skolan

Många elever och lärare känner sig kränkta och hotade i skolan. Grova könsord används alltför ofta för att förolämpa och såra. Utvecklingen speglar hur attityderna i det övriga samhället hårdnat. Många flickor vittnar om hur de får grova könsord kastade efter sig utan att varken de själva, kompisar eller lärare längre reagerar. Könsorden har blivit en del av det vanliga språkbruket. Det är en utveckling som måste brytas. Skolan ska vara en plats där elever och personal visar respekt för varandra. Flickor ska inte behöva acceptera att bli kallade könsord. Sexuella trakasserier ska inte tolereras i skolan. Det är angeläget att det finns tydliga rutiner för hur skolorna ska hantera problemen.

Sexuella trakasserier är också mobbning och måste stoppas. I dag tar lagstiftningen inte lika allvarligt på sexuella trakasserier av elever som av vuxna. I jämställdhetslagen från 1998 har en strängare lagstiftning införts mot sexuella trakasserier på arbetsplatsen. Det är viktigt att elevers situation när det gäller sexuella trakasserier uppmärksammas på samma sätt som arbetstagarernas. För att lösa problemet med sexuella trakasserier och grovt språkbruk krävs ett långsiktigt arbete där skolan, föräldrarna, politikerna och samhället i övrigt nu måste ta initiativet. Lagarna måste skärpas så att alla former av trakasserier förbjuds i skolan. Skolan och kommunerna måste jobba målmedvetet för att motverka sexuella trakasserier.

Utbildning för att stärka tjejers självförtroende

För många tjejer och kvinnor är vardagen begränsad av obehag och rädsla för att bli utsatt för oönskade närmanden eller övergrepp. En starkt självkänsla, vetskap om sin egen rösts och kropps styrka samt en grundläggande kunskap i självförsvar kan bidra till den ökade självkänsla och säkerhet som skulle utöka kvinnors begränsade livsutrymme i dag. Men man får samtidigt aldrig glömma bort att det är samhällets uppgift att skydda individer från brott.

Som en följd av regeringens regleringsbrev till Skolverket år 2002 där man anslog medel till insatser för att stärka flickors självförtroende och bl.a. ge möjlighet till självförsvarsträning, har ett flertal skolor inlett verksamheter med målet att stärka flickors självförtroende och självuppfattning. Verksamheterna följer regleringsbrevets riktlinjer om att utgångspunkten ska vara elevernas egna frågor och erfarenheter samt att fokus bör riktas på diskussioner om identitet, relationer och makt.

Självförsvar inom skolan är inte en kampsportsteknik och det handlar inte om att lära sig att slåss i allmänhet. Självförsvar för tjejer är en specifik form av träning som handlar om att först och främst lära sig säga ifrån och agera på ett så tydligt sätt att man kan undvika att bli utsatt för våld där man fokuserar på tre delar: mental styrka, verbal styrka och fysiskt självförsvar.

Vi anser att det bör finnas möjligheter för de tjejer som så önskar att delta i denna form av verksamhet.

Fel! Okänt namn på

Genusperspektiv i förskole- och lärarutbildningarna

Liksom i många andra högskoleutbildningar når genusperspektivet i förskole- och lärarutbildningarna inte målet. Genusperspektivet med tydlig vetenskaplig grund ska vara obligatoriskt i alla lärarutbildningar, men i dagsläget skiljer sig genusinslaget från studieort till studieort. Detta bör förändras, och tydligare regler för hur genusundervisningen i lärarutbildningarna ska vara utformad bör därför införas.

Stockholm den 3 oktober 2005

Tina Acketoft (fp)

Carl B Hamilton (fp)

Birgitta Ohlsson (fp)

Ulf Nilsson (fp)

Axel Darvik (fp)

Anita Brodén (fp)

Mauricio Rojas (fp)

Liselott Hagberg (fp)

Ana Maria Narti (fp)

Marita Aronson (fp)

Christer Nylander (fp)